

CATALUNYA Y 'LS CARLISTAS

REGIONALISME CATALANISTA

1.—La divisió territorial sobre la que 's desenrotilla la gradació gerárquica dels Poders governatiu, administratiu y judicial, tindrà per fonament la Comarca natural y el Municipi.

2.—Pera la elecció de càrrechs municipals, com per la formació de las Corts se seguirà lo sistema per classes fundadas en lo treball manual, en la capacitat, propietat, i. d'ustria y comers, mitjansant la organisiació gremial.

3.—Se concedirán al Municipi totas las atribucions que necessita pera 'l cuidado de sos interessos propis y exclusius.

4.—Se reconeixerá á la Comarca la major latitud d'atribucions administratives. En cada Comarca s'organisará un Consell nombrat per los Municipis de la mateixa, qui exerceixrà las citadas atribucions. S'establirán los Tribunals (de justicia) inferiors que sigan necessaris.

5.—Catalunya serà la única soberana de son govern interior; per lo tant dictarà lliurement sas lleys orgàniques; cuidarà de sa llegislació civil, penal, mercantil, administrativa y processal, mantenint lo temperament expansiu de nostra llegislació antiga y prenen per base son estat anterior al decret de Nova Planta.

6.—Lo poder legislatiu catalá radicará en las Corts catalanas, que deurán reunirse tots los anys en época determinada y lloch different. Catalunya cuidará del establimient y percepció d'impostos y totas las demés atribucions inherents á la soberanía que no corresponguin al poder central.

7.—Exercirán lo poder executiu cinc ó set alts funcionaris nombrats per las Corts. Lo poder judicial s'organisará restablint la antiga Audiencia de Catalunya. Los funcionaris del ordre judicial son responsables.

8.—Se restablirà la antiga Diputació de Catalunya que respectarà la descentralización ó autonomía administrativa de las Comarcas y Municipis. Se suprimirà l'expedienteig. Lo parlamentarisme entrega 'l gobern dels Estats als xerrayres d'ofici.

9.—Sols los catalans, ja ho sian de naixensa, ja en virtut de naturalisació, podrán desempenyar á Catalunya càrrechs públichs, com també los càrrechs militars que importin jurisdicció. Per exercirne d'eclesiástica, ó be obtenir dignitats y prebendas, també s'ha d'esser catalá.

10.—La llengua catalana serà la única oficial á Catalunya, fins en las relacions ab lo poder central. Catalunya cuidarà de la acunyació de la moneda. L'Estat solsament cuidarà dels Correus y Telègrafos, carreteras, ferrocarrils, canals, ports y obras públicas, que sian d'interés general. La ensenyansa pública en sos diferents rams y graus, deurá organisarse conforme á las necessitats y carácter de Catalunya.

11.—Hi haurá una unió federativa de las antigas nacionalitats espanyolas. Lo poder legislatiu central radicará en lo Rey y en una Assamblea de representants de las Regions. Lo poder executiu s'organisará per medi de Ministeris. Será lo poder suprem judicial un alt Tribunal format per un magistrat de cada Regió, que resoldrà 'ls conflictes interregionals y de las regions ab lo poder central y d'exigir responsabilitats als funcionaris del poder executiu.

12.—Catalunya contribuirà á la formació del exèrcit per medi de voluntaris (ó una compensació sb diners) devant pertanyer al cos de guarnició á Catalunya. Cuidarà lo poder central de: las relacions internacionals, fixació d'Aranzels y ram d'Aduanas y exèrcit; seguirà aplicant lo Còdech penal y el de Comers. La Guardia civil ó Mossos de la Escuadra dependrà en absolut del poder regional.

Encare que sia repetir lo dit ja fa temps, ¿me dirán los catalanistas si hi ha diferencia entre lo qu'ells volen y nosaltres volem?

REGIONALISME CARLISTA

1.—L'Estat espanyol queda dividit en tantas Regions com Regnes, Principats, etz., etz., lo formavan antigüament. La Regió se divideix en Comarcas naturals y aquestas en Municipis.—Queda abolida la actual divisió.

2.—Tota classe d'eleccions se farán pe'ls caps de casa, agrupats en Gremis que representin l'Agricultura, Industria, Comers, Propietat, Capacitat, Moralitat (clero), Exèrcit, Noblesa y pobles principals.—Queda abolit lo sufragi actual.

3.—Lo Municipi (elegit en la forma dita) es completament autónomo en lo purament local.—No hi ha araldes de R. Ordre ni política als Ajuntaments.

4.—Municipis units històricament per necessitats comuns forman la Comarca, qual administració, relativament autònoma, portarà una Junta elegida pe'ls municipis. Devant de cada Comarca (ó agrupació d'elles) hi haurà un jutjat de 1.ª instància.—No hi ha Diputacions provincials ni Delegacions d'Hisenda.

5.—Las Comarcas forman la Regió, persona jurídica, y per lo tant, del tot independenta en son govern interior. Lo Municipi, la Comarca tenen á voltas furs, la Regió no; ja que no son privilegis sino drets sos propis Còdechs, civil, administratiu y criminal, y la facultat de reformarlos.—Queden abolits los actuels Codechs centralisadors.

6.—Poder legislatiu de la Regió serán sas Corts, elegidas com s'ha dit. Reformarán lo Dret regional, fixarán impostos, etz. Se reunirán cada any en lloch y temps avants determinat. Lo càrrec de diputat es incompatible ab tot honor, empleyo, condecoració, etz., devant responder devant dels electors.

7.—Lo poder executiu regional lo formarán los que deleguin las Corts; son responsables. Será suprém poder judicial la Audiencia de la Regió. Tot càrrec judicial es inamovible, menys en cas de condemna ó pe' l Tribunal competent.—No hi ha audiencias provincials

8.—La Diputació, única en la Regió, tindrà á son càrrec la part administrativa, respectant l'autonomía de Comarcas y Municipis. També serán inamovibles, pochs y ben retribuïts los empleos administratius.—No hi ha consums.

9.—Eclesiàstichs y militars serán fills de la terra. Los empleos polítics serán temporals, passant l'interessat per un judici de residència, qui farà un balans de sa fortuna anterior y posterior á son mando.—Queden prohibidas las gratificacions de casas de joch., etz., etz.

10.—La Regió usará en tot de sa llengua, que serà l'official, acunyarà moneda ab las armas propias; cuidarà dels serveys de Correus y Telègrafos exclusius de la Regió, com també dels canals, ferrocarrils, etz., purament regionals. Corre á son càrrec l'ensenyansa superior, que serà pràctica y descentralizada. La de primeras lletras serà, á mes, gratuita y forsosa.

11.—Lo poder central es un per todas las Regions, constituint una Confederació. Poder legislatiu del Estat: las Corts generals junt ab lo Rey, qui (ajudat de ministres) constitueix lo poder executiu, sent responsable devant de las Corts y del Poder judicial, Tribunal suprém que ensembs decidirà los conflictes interregionals sempre que las regions no logren posar-se de comú acord. El Rey jurarà las Constitucions regionals y la general del Estat.

12.—L'exèrcit (format per voluntaris, quals reserves, ni cossos actius en temps de pau se mourán de la Regió), l'ensenyansa militar, relacions internacionals, fixació de gastos generals (que pagaran las Regions en lo que no arribin las rendas d'Aduanas), Còdechs Comercial y Penal, etz., estarán á càrrec del poder central, quals ingerencies son impossibles, admitint el passe feral y la dependencia de la Guardia civil del poder regional.

Documents importants

El 12 del passat Novembre acudí el senyor Gil y Robles, per mediació del Comte de Melgar, al senyor Duch de Madrid, manifestantli el sentiment d'haver estat tants anys separat de la Comunió Tradicionalista y el desitj d'acullir-se novament á la bandera.

El Comte de Melgar li contestá per ordre de Don Carlos, molt expressivament, pero al pochs días, el senyor Gil y Robles rebé el següent autógrafo:

«Venecia, 18 de Noviembre de 1899.

Mi querido Gil Robles: Quiero ponerte yo mismo dos letras, pues arrepentimientos y retractaciones como las tuyas prueban, además de un espíritu recto y elevado, un gran corazón.

Cuento contigo, y quiera Dios que muchos de los engañados abran los ojos y sigan tan noble ejemplo, para bien de nuestra querida y desgraciada España.

Tu afectísimo,

CARLOS.

A don Enrique Gil y Robles.»

L'il-lustre catedrátich de Salamanca, contestá al Senyor una notabilíssima carta que, per sa extensió ens veyém privats de reproduhir.

Felicitém y doném una forta abrassada de germá al senyor Gil y Robles.

El Correo Español de Madrid, publicaba el dia 11 del corrent, los següents autógrafos de Don Carlos que son de gran interés en las actuals circumstancias:

Venecia 6 de Diciembre de 1899.

Mi querido Cerralbo: Con verdadero sentimiento, pero accediendo á tu solicitud y al ruego que me haces, no quiero en estos momentos críticos librarte del peso de la delegación, sin manifestarte antes que ni lo quebrantado de tu salud, ni consideraciones de otra índole, serán obstáculos para que en un plazo, que deseo sea lo menos largo posible, vuelva á utilizar tus grandes cualidades en las altas funciones que reclame el interés de nuestra Causa, que es el de España.

Tu talento organizador, tu laboriosidad incansable, tu abnegación y tu espíritu conciliador, juntamente con tu lealtad caballecsa y la gerarquía social de tu nombre, han realizado una obra tan fecunda, que extendiendo una red de círculos y juntas por toda España, difundiendo en admirable propaganda nuestros principios, y entablando la lucha doctrinal y la acusación fiscalizadora con los partidos de la revolución, has unido para siempre tu vida á la de la gran familia carlista, que te cuenta entre sus hijos predilectos.

No desciendes, aunque sea voluntariamente, de un cargo que con tanta gloria has ejercido, para confundirte entre la multitud; porque hombres de tu mérito y caballeros de tu alcurnia, que, á pesar de los tiempos, han sabido mantenerse dignos de ella, conservan siempre un puesto de honor en el corazón de su y en la gratitud de los buenos españoles.

Recibe, mi querido Cerralbo, con el deseo y la esperanza de utilizar de nuevo tu cooperación, en días mejores para la Patria, la expresión de la gratitud y el cariño de

Tu afectísimo,

CARLOS.

Venecia 7 de Diciembre de 1899.

Mi querido Barrio y Mier: Obedeciendo á los deseos del Marqués de Cerralbo, he venido en relevarle del alto cargo que, con tanto celo y abnegación, ha desempeñado durante largos años, como Representante mío en España.

No pienso, en las actuales circunstancias de España y de la Causa, reemplazarle en aquella delegación; pero queda siempre en pie la necesidad de que haya al frente de nuestra organización civil una persona autorizada, por cuyo conducto puedan entenderse conmigo, para los asuntos legales, los miembros que la componen.

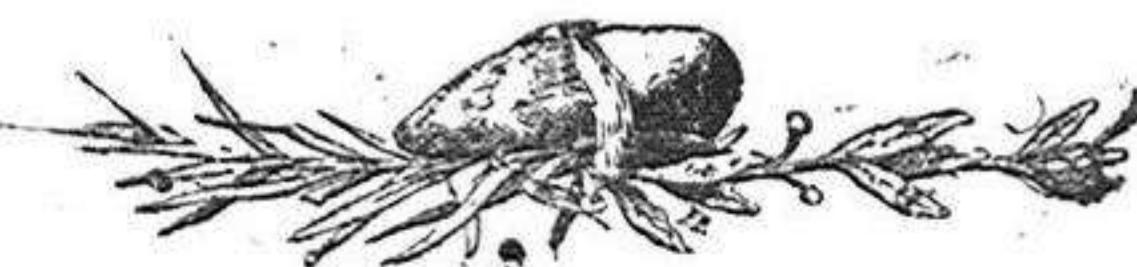
Nadie más indicado que tú, mi querido Barrio, que ya llevas ejerciendo esas funciones todo el tiempo que Cerralbo ha estado ausente de España.

Te ruego, por lo tanto, que continúes en ellas, seguro de que has de hacerlo tan á satisfacción mía como hasta el presente.

Haz pública esta mi determinación, para que llegue á conocimiento de los interesados, así como la carta que ayer dirigí á mi querido Cerralbo; y dándote una vez más las gracias por tu concurso quedo de corazón,

Tu afectísimo;

CARLOS.

D'Ultra-Tomba⁽¹⁾

(Als cardenals Rampolla y Sancha, y demés "ejusdem farinæ".)

I

Lo que es aquell dia no s'entenfan pas de feyna. Tot eran preparatius y disposicions y anadas y vin-gudas. Aquí un Seraff clavant un domás á la paret, allá un Arcángel ab un silló al coll, més enllà una Verge escampant flors, á últim terme un Mártir gloriós, ab un ull tret y una cama coixa, que anava encenent los llums eléctrichs de la celestial Morada. Hasta Sant Pere corria d'aquí y d'allá, donant disposicions.

—¡Qué fem aquí bordegás!—va cridá á un simpàtich sagristá del sigle VII, que, no havent perdut encara del tot sos hábits de gandulería, s'estava de panxa al sol, contant las moscas.

Mentrestant á las portas del Cel s'hi anava apilotant gent; creixan los murmurlos, fins que una vella apaga-llums proposá á sos companys esbotzar á empentas las portas de diamants.

S. Pere, enfutismat, obrí la porta, y devant la llum incomparable que irradia d'aquella morada celestial, sepulcral silenci regná entre tots los pretendents.

—Aném per partes—cridá l'celestial porter, que á la cuenta havia estudiat llatí, tal volta al Seminari de Vich. Y dirigintse á un pretendent, li preguntá ab gran catxassa:—¿Qué voléu vos?

—Senyor, vaig pecar en la joventut; pro, per la misericordia de Deu, vaig confessá'm, he fet trenta anys de penitencia, vaig anar de Misioner á la Nigricia y allá, Senyor, m'han martiritzat. Soch manco, cego y crucificat...—Y ensenyá un bras trencat y un ull arrenyat que portava á la butxaca.

—Ta, ta, ta...—li feu S. Pere, arrugant el front y fent una mueca.—¿Qui vos martiritsá?

—El Rey negre d'aquell poble... Fa tres horas tot just...

S. Pere s'treu uns patracols, se posa las ulleras y gira uns quants fulls.

—¡Malo!—digué á la fi y en castellá, de qual idiomá n'hi donava llisons, segóns tinch'entés, en Lluis de Granada.—Malo, germá. Vos, segons veig, anavau á derrumbar la Rel·ligió establecida á la Nigricia y al Gobern constituhit d'allí...

—Pro si la Rel·ligió era l'paganisme y el Gobern un d'espota.

—No hi fa, germá, no hi fa. Eran constituhits, eran establets, eran fets consumats...

S. Pere estava eloquent. Los criats de la portería, entre 'ls quals hi havia un frare llech, se l'miravan extasiats. /Futris, ab la ciencia de nostre amo! deyan tots, y sobre tot el frare llech.

—No dich que si, ni que no,—continuá S. Pere, dirigintse al Mártir.—Retireuvs á aquell recó y allego os daré la noticia definitiva, sobre si podeu, ó no, entrar aquí al Cel.—Y dirigintse al segón dels pretendents, li preguntá per sos mèrits.

—Soch polonés—respongué aquest.—Era noble y tenia cent milions. Ho repartí als pobres y vaig ferme frare. Setanta anys he estat fent penitencia dels pecats venials que haig comés...

—¡Te veo!—feu S. Pere, arrufant el nas y fent un brinco.—Tu 't dius Wascowit ¿no es això? Has sigut en ton convent catedrátich de dret, ¿yo? Ensenyavas que Polonia devia ser independent, ¿veritat?

—Veritat, Senyor; pro no li veig la punta...

—¡Grandíssim ignorant!—cridá S. Pere fet un vinagre.—¿Que 't pensas que 'ns mamém el dit per aquestas alturas? ¿Y no estás tu enterat dels Consejos del Primat d'Espanya?—Y ab tó més pacifich, afegli:—¿No veus que defensant la independencia de Polonia, eras enemic del poder constituhit allí, que es rús y molt rús? /Vadre retro! Ves á fer companyia á aquell altre. Luego vos diré si podeu, ó no, entrar...

Los demés pretendents estaven espetarrats. Si un Mártir, si un gran virtuós no entravan al Cel, ¿que seria d'ells que contemporisavan ab el mal, que adulavan á tot bitxo gobernant, que no pensavan més que en còtxes y donas y fartoneras?... Veritat que havian mort ab la Benedicció Apostólica y ab 12 capellans voltant del llit, pro...

—Grandíssims burros!—els digué S. Pere, endevinant sos pensaments—Vosaltres no combatireu als poders constituhits. ¡Gran virtut! Entreu tots á la celestial morada...

(1) Ja que la Crónica, ab la Censura, no es viable, nos entretindrém contant qüentos. Are es el temps.

Y entre viscadas y abrassades y cabriolas, entrá una turba-multa de contemporisadors, entre 'ls quals no hi havia pas el Cardenal Sancha, com vol fer creure un historiador, per la senzilla rahó de que no havia mort encara.

II

Mentrestant el saló de sessions del Palau celestial havia sigut artísticament adornat. Domassos, alfombras, candelabros, aranyas, tronos, flors, perfums, tot hi era, y tot en artístich conjunt, que admiravan los mateixos habitants del Cel.

Doctors, màrtirs, confessors, tots los Sants anavan prenen assiento, conforme ho disposava l'acomodador, que no recordo be si era San Lluch benaventurat, ó l'il-lustre San Nasari. Mentrestant Santa Cecilia tocava una harmonia celestial, fent correr sos dits de verge per un arpa d'or. /Tafoy! deya S. Isidro, devant de tanta magnificència.

—Vos he reunit—digué á la fi S. Pere á sos colegas—pera que resolgueu una qüestió trascendental. Espanya està feta una olla de cols y jo estich fet una olla de broquil. ¿Haig de admetre, ó no, al Cel als que combaten als poders constituhits?... Vosaltres direu. Jo no entench en retòlicas ni mitiquíficas...

—Tócala, Pere!—cridá S. Isidro.—Som tocayos. En trayentnos de llaurar, som gat al aigua.

—¿Per això tantas banderas?—feu S. Tomás. Y obrint la Summa y el De Regiminé Príncipum, espetá als seus companys una racció de metafísicas sobre 'l dret d'insurrecció.

—Estich ab tú, Tomás,—digué S. Agustí ab tó venerable.

—¡Y jo! ¡Y jo! ¡Y jo!...—cridaven S. Isidoro y Belarminus, S. Anselm y Cayetanus, Suárez, Balmes y Victoria, ensenyant caduscú sas obras inmortals contra la teoria dels Gobems constituhits.

—¡Y jo vaig derrocar lo poder constituhit dels moros!—cridaren S. Ferrán y Alfons III, Jaume I é Isabell I, que estaven en un àngul, rodejats de tres milions de màrtirs de la Reconquista.

—¡Y jo vaig ensorrar lo poder constituhit pels moros á Terra Santa!—continuaren S. Bernat y Godofred, S. Lluis y Pere l'Hermitá, entre 'ls aplausos de dos millions de martirs de las Creuadas.

—¡Y jo vaig enfonzar el poder constituhit afrancesat! — saltaren el Cardenal Quevedo y el màrtir Strauch, el bisbe de Coria y el de Santander y mil màrtirs més de la Independència.

—¡Y jo no vaig reconeixer á Isabel II!—cridaren Gregori XVI y Carlos V y Zumalacárregui, corejats per un mil·ló de martirs carlins de les tres guerres.

—¡Y jo vaig condemnar com heretjes als que defensan los fets consumats—saltá Pio IX, que tenia als seus costats á Caixal y Monescillo, en Manterola y l'Aparisi.

—¿Y tu, Pau?—feu S. Pancrás.—¿No vas escriureu alló de obedite prxpositis, etz?

—Jo defensava 'l dret d'insurrecció, com se desprén de mas cartas als Corintis—saltá S. Pau.

—¿Y tu, Pio VI?—li feu S. Pere.—¿No defensavas los fets consumats quan la Revolució francesa?

—Sí, noy; deya que 's devia obediencia á un Govern constituhit. Pro un poder tirànic, lladre, despotic, no ha sigut mai govern. Podeu, donchs, derrocarlo. Vaig prohibí esfonzà als gobems, no á las tiranias...

Un jbravo! estrepitos coroná las paraulas del Papa Mártir. Hasta S. Isidro, que de fixo no entenia be si parlavan de China ó dels dejunis, repicava de mans d'alló més, entussiasmat com una granota al demati. /Que se repila! diu que cridava un benaventurat, que havia sigut en la terra dels de la claque...

—Ningú defensa als poders constituhits?—cridá Sant Pere, posantse las claus sota l'aixella

—Pido la palabra!—sortí una veu chillona, que resultà ser nada menos la del honradíssim Sancho Panza.—Jo defenso 'ls fets constituhits y 'ls gobems consumats y las ollas de Basilio y la insula Barataria. Lo que es, es; y deixarho está y no t'emboliquis Gutierrez y á quien Dios se la dè, San Pedro se la bendaiga y... no dich res més.

Una riatlla general esclatá en un plegat y hasta 's diu si D. Quijote doná á son escuder un pessich dels consagrats, per haverse ficat en honduras jurídico-celestials.

Anava á alsarse la sessió, quan un llampech esgarrifós il-luminà tota la sala, y un repicó horrible se sentí allá á un reconet. Era que 's rebia un telegrafo del infern que deya aixís: "Infern, dia tant, 8 nit.—Protestém de nostra doctrina. Los poders constituhits son inviolables y ningú 'ls pot impugnar."

Per nostres companys de banyas, Nerón, emperador; Amat, bisbe; Diego Corrientes, lladre de camí ral.

—Vés—digué al àngel d'Espanya l'insigne Monescillo—Ves á Espanya y donals la noticia, que no han de defensá 'ls fets consumats, y menos, si á més; estan consumits per sos vics y sas concupisencias.

III

Y S. Pere, ab la calma de sos 2,000 anys, s'en tornà tot xano-xano cap á la porteria. Obrí la porta de diamants y pogué veurer á aquells dos que esperavan, ballant alegrement y cantant no sé si el *Credo* de Gounod ó l'*Himne carlista* d'en Cassadó. Estaban tan segurs de ser admesos! Sabian tant be que la veritat ni la Iglesia no cambian mai!

—No os admeten!—estaba per dilshi, per donalshi un susto, el Sant Porter, que á la cuenta encara li faltava alguna dent, com aquella nit en que clavà tantas *bolas* y embusterias en casa de Pilat. Pro, repensantse, s'hi acostá, y, abrasantlos coralment, els digué aquestas paraulas:

—Entreu, germans, al regne celestial. Foreu virtuosos, foreu humils, combatereu los fets consumats... Molt be, companys; entreu al cel...

FILIPICA QUINTA

AL DEIXEBLE «SURSUM CORDA»

Tens lo cap poch assentat
ó be 't falta algún sentit,
perque ni un través de dit
se 't nota d'urbanitat.

Tens un cap com una pruna
y un clatell tot plé de llana;
torna al llit de bona gana,
que avuy per tú encare es lluna.

Ab los pebrots tu no 'm cansas
quan escriss i 'l papé esquinsas,
perque tens uns dits com pinsas
y hasta 'ls llavis plens de panas.

No saps de que te las haus
en tot lo que de mi dius,
puig quan del meu seny te rius,
en igual defecte caus.

Jo dich mal dels catalans
perque encare son uns nens,
y tú sa defensa emprens,
pero 'ls pintas massa grans.

Ab llenguaje de bandarra
me contestas fentme guerra,
dius que desprecio la terra
y ho dius ab tota la barra.

Donchs, ¿perqué quan se n'allunya
lo meu cos, voltant l'Espanya,
jo l'anoro y tinch migranya
si no 'm trovo á Catalunya?

Quan me dius que soch mal fart,
fins me tractas de fill bort;
pro sapias que no soch sort
y l'insult pagarás car.

M'apostrofas ab mals fins
y m'omplas de penjaments;
sembla que 't petin las dents
tot gitant serps y escorpins.

Una proba y encare mala
ha llenyat ta ronca gola,
y aquesta proba tan sola,
encare no saps ben dàla.

Jo faig us del català
sols per dirigirme á tú,
perqué 'l català es més crù
y cou més que 'l castellà.

Com la llengua castellana
es una llengua divina,
no la gasto en cap renyina,
sostinguda ab un pavana.

No tens ni un brí de modestia;
de persona, ni dos grams,
puig t'entretenys á fer brams
per motejar me de bestia.

Tú sí que has d'arriá un cotxo
perque fas cara de matxo,

y ets un boig y estas borratxo,
y ets un nyébit porx y toxo.

Vols anar contra Madrit,
y no dius formal ni un mot;
es clar, com que no hi ets tot,
no pots desfer lo qu'he dit.

Y tú pretens, ipoca penal
Itú clavarne cap espinal
¿Qué podé vols més tunyina?
Ja 't midaré be l'esquena.

Si no cantas més per por,
ja ho pots dir tot net y clar,
que avuy no 't vull pas matar,
no 't vull pas fer tant favor.

Ja vindrá 'l teu Sant Martí
si no 't tornas bon minyó;
no cal que digas que no;
si no creus, será que sí.

Si no demanas clemencia
qu'encare 'n tinch... pro molt rancia,
no anirás per ta arrogancia,
á Roma per penitencia.

Dirás lo «Crech en un Deu»
si no demanas la pau,
que desitjo ferte un trau
perque no tingas més veu.

Tinch bastons, garrots, parpals,
tinch tascons, massas, martells,
tinch punxons, dagas, fusells,
y un calaix plé de punyals.

Si acás fas lo carquinyoli,
no cal que algú t'apuntali,
que aixís que l'arma 't senyalí,
ja pots dir que has begut oli.

LO NUNCI DEL CANYET.

— El catedràtic de la Universitat de Salamanca, senyor Gil Robles, ha reingresat en nostre partit, qual conducta han imitat varis distingidíssims integrists. Un dels jefes nocedalistas de Barcelona deya aquest dia: Encare no ve Don Carlos? Y nosaltres li dihem á ell: Encare no s'ha enterat del acte de 'n Gil Robles?

— Mal andan, pues (que diría un manxego,) las trascendentalíssimas concepciones católico-dinásticas dels cardenals Rampolla y Sancha. Els carlistas no fan més que guanyari. Com més persecucions episcopal-agradidas, més carlins.

— La República Francesa se veu que es asquerosa Fa tres dia que 's votá á París una llei abolint els gastos secrets dels ministeris, y el govern y las cambras votaren tots en contra. A Fransa, donchs, hi ha també fondo de reptiles, per atipar á ministres, comprar diaris y fer agrahits á la República. Supliquém á *La Publicidad* que enteri als seus lectors de tot això.

— Al Congrés molts fochs de bengala, per enganyar als tontos. Pura comèdia. ¿Haveu vist may que els criminals siguin fiscaus de sos companys en criminalitat? Havém vist la trampa, y sabém que el sistema liberal, com la Dinamarca d'Hamlet, està podrit. Els carlins farém de cirujians.

Lo respecte als Poders constitutius

(De «Los Consejos del Cardenal Sancha ó Apología Católica del Carlismo» del P. Corbató, obra que ha tingut tantíssima acceptació y qu'es avuy encare de tanta oportunitat. Se ven en nostra Administració á 1 pesseta exemplar).

«¿Acaso el profeta Eliseo atenta contra la autoridad ó es un revolucionario, cuando hace elegir rey á Jehú para que derribe la monarquía «constituida», esto es, la casa de Ahab, y quite la vida á Joram y Jezabel que habían tiranizado? ¿Lo es Ahías Profeta cuando rasga su capa en doce pedazos y da diez á Jeroboam, constituyéndole rey de diez tribus contra el hijo de Salomon? ¿Lo es el Sumo Sacerdote Joyada cuando pone en el trono al rey niño Joas y manda matar á la reina Atalia, hija infame de la infame Jezabel? ¿Creéis por ventura que el pueblo espartano es un criminal cuando se subleva contra su rey Leónidas y lo lanza al ostracismo por violador de las leyes patrias? ¿Os atreveréis á condenar á los Reyes Católicos Isabel y Fernando porque acabaron con el reino de Boabdil que tenía en su favor una dominación de ocho siglos?» Si; el Embo. Cardenal Sancha los condena á todos, apoyado en la obediencia debida á los PODERES pùblicos CONSTITUIDOS, AUN CUANDO SEAN MALOS Y ABUSEN DE SU AUTORIDAD.

¡Que la obediencia á la autoridad impide combatir á los gobernantes injustos! Si eso se dijera en un pueblo de imbéciles y esclavos, tendría su excusa; pero que se diga y se sostenga como dogma católico y bajo pena de pecado mortal en esta España que tiene dos reyes en los altares, y precisamente esos dos reyes, San Hermenegildo y San Fernando, levantáronse en armas contra otros dos reyes que por añadidura eran sus propios padres, eso es... es... ¡no quiero decirlo por respeto al Cardenal! Pero sí le diré con Su Santidad León XIII en *Libertas*: «Cuando tiranice ó amenace un gobierno que tenga á la nación injustamente oprimida ó arrebate á la Iglesia la libertad debida, es licito procurar al Estado otro temperamento.

¡No hay que temer, no! El Papa no manda eso; mandando los que tienen interés en desfigurarse. El Papa no manda que dejemos de ser carlistas, antes bien se ha negado siempre con energía á complacer á los que, si graves apariencias no engañan, se han permitido insinuarle que nos condene, sin que les hayan valido peregrinaciones obreras y otros recursos. El Papa sabe muy bien que los carlistas no deben abandonar su actitud, respetuosa con la autoridad y hasta con el poder, pero dispuesta á entronizar el Derecho por Dios y por la Patria en el momento que la salud de ésta lo reclame. No necesitamos ir á consultar al Padre Santo, haga lo que quiera un particular, en la materia indicada, porque el Padre Santo nos ha dicho ya todo lo que nos conviene saber, y que se reduce á estas palabras de *Cum multa*: «Traigan los españoles á la memoria los ejemplos de su patria... Sigan las pisadas de aquellos cuya fe y gloria han heredado.»

(Al Sr. Comte de Casp...ita.)

Estimat Sr. Comte:
En quatre versos vaig á dirte prompte
el perqué ara t'envio aquesta carta,
y consti que no ho faig per molestar-te.

Soch de la vall d'Arán, si es que t'importa,
y com tinch l'avia morta,
no extranyis que ab aplomo de notari
diga tinch un talent ¡extraordinari!
Per xó 't tracto de tú precisament;
els grans homes no fem cap cumpliment.
Tú, virey absolut de Catalunya;
jo, un talentás, en mitj de vil gardunya...
Xócala, Cid II; dom ta ma ruda;
en Ramon Lull II ara 't saluda!

*
Dochs, com te deya, molt Sr... dels altres,
aqui, entre nosaltres,
s'ha dit si eras aixís, si eras aixás;
si fas, que si no fas;
si un dia te las pintas de Quixot,
y al altre 't fan ballá com un ninot;
si 't passas las Lleys totas pel trasero;
que si ets un embustero;
que si t'agrada molt el despotisme;

si tens, ó no, cinisme...
Calumnias, amich Comte, tot CALUMNIAS;
no passis per aixó trevalls ni engunias.
Y per probá 't que jo tampoch ho crech,
y en faig tant cas com del Patriarca grech,
no 'n parlo més; y passo á una altre cosa;
es una historia hermosa:

*

Era l'any 35, si es que no m'erro.
Un general molt *perro*
mangoneixava á la Capitanía,
segons se deya, ab certa tiranía.
Son nom de la memòria may me passa:
era el general Bassa.
(Y dispensa, amich Comte, la pudó;
si 's deya aixís ó aixás, que hi faré jo?)
No estava molt de *filis* Barcelona
un dia, y s'abrahma
contra el bon general, y á punyaladas
li va deixar las tripas foradadas;
l'arrossegá bon tros, segons se diu,
després el va cremar de viu en viu;
ventá las sevas cendres pels carres...
T'enfadas, Comte amich? Donchs, no he dit res...

La xacolata de 'l Lloro

—Aquí 'm te ja, Villaverde.
—Salut, don Paco (qué tal)?
—Ja ho pot veure. Sempre guapo,
per aquí derramant sal.
—Home, no derrami res,
que sinó, m'escamarías.
Ja sap que nostre consigna,
es *tout jour*: ¡Economías!
—Per aixó vinch.
—Vagi dihent.
—Per aprobá 'l pressupost
havém de mostrar grans ahorros,
¡sino, á Deu, clau del rebost!
—¿Que potsé vol llimá 'l sou?
—Vosté sempre serà plaga.
Ni tan solsament pensar-hi
trobant un manso que paga.
—¿Quina tecla 's pot tocá?
—Puig aquí està 'l gran busilis.
—Es qüestió qu'aixó pensém.
—Deu meu, dona 'ns nos auxilis.
—Tal volta l'exèrcit?
—Y ara!
es un disbarat sens mida.
—¿Les empleats?
—No sigui pau,
com mantindrán la... querida.
—Jo no veig pas cap recurs.
—Jo tampoch no veig pas res.
—Calli, s'ha m'acut una idea
y los barcos del Marqués?
—No pot ser de cap manera.
—Com qu'ara no hi ha Colonias,
crech jo, que 'ls trenta milions....
—Vosté està plé de caborrias.
Després que durant la guerra
los xays... 'ns ha trasportat
sortirli ab aquesta treta;
'm tatxaría d'ingrat.
—Donchs jo 'm dono.
—Donchs, jo no.

Una idea ha de rajá.
—Futris! tinch 'l cap molt térbol.
—Refutris, tingui'l be 'n clá.
—Donchs meditíem.

—Calculém.
—Fins lográ una economía;
ab la nostra hem de surti.
—Be hi pensém de nit y dia.
Potser en lo ram de Higiene
trobaríam las maneras.
—¡Cal! deixis està de rams,
aixó es cosa de rameras.
—Si tragessim algun sello?
—Per qué no? ¡Perque refusony!
—Perque precisaient are,
son de moda á Catalunya.
—Francament res se m'acut.
Calli, que 'm raja.

—Oh! Don Paco.
—Ja 'l tinch, ja 'l tinch ¡ay macatxo!
y quin pensament més maco.
—Espliquis, per Deu!

—Ben net,
aixó s'obté.—¡quin caudal!
rebaixan un xich lo sou
als peons del camí ral.

—Aprobado.
—Aixó es magíl
—Vosté es un gran estadista.
—Vosté un colós.
—Un gegant.
—Salut insigne licenciatista.
—El saludo, gran Narváez.
—Ja ho tením.
—Y quina idea.
—Si aixó no es economía
Que venga Dios y lo vea.

TRENCA CETRILLS.

CARTA INTERESSANT

Sulsona anno 1899 del 21 de maio
senó Joan. Amijo myo nuteabia ascribi-
do astaora porqe astoi mui aquapado cuan
amfarmedat de mi quñada, quando asta-
remus llenus de salut at bindremos aberta
muchas bessas. i tambien tascribo que tu
buena qunducta marrubado al qurason i
amientrasio bibiré notaublidaré ni un se-
gundo, mi gusto es que tiengas un balusi-
pio de 3 rruedas que io ay bisto alguno qe
anda como la liebra.

Si puedo ia bendre á berta i iremus á
casar isartos i muchos recados a todos los
da tucasa i tambien á lama rieta.

Manda y disposa da tu amigu

JAUME PITARRA.

Posdata em desquidaba de facilitarla al
dia de tusanto i muchas falasidades i bue-
na bentura.

Raciba la norabuena por tamarabiloso
día de santo Joan que lo pasas fatis y con
la grasia del señor. Adios y pasalobien.

*
En un exámen de Medicina. El catedratic:
—¿Qué ordenaria á un malalt que hagués pres
una gran cantitat d'arsenich?
L'alumno:
—La Extremaunció.

*
Venia en Crispín de la taberna de buscar vi,
quan trova á dos amigüets que li dihuen:
—Apa, pillín; que dirém al teu pare que quan
vas á buscar vi te 'l beus.
—Fals, fals—respón en Crispín—no es quan
hi vaig, es quan torno.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.

A Filipinas

—Ja ho veu com ens abandona 'l govern de Madrid, Pare Anselm.

—Ja ho veig ja, pero Deu lo castigará ben prompte, no ho dupti.

Almanach de "Lo Mestre Titas" pera 1900.

Causas que no s'escaparán á nostres lectors, ens han obligat á no donar al públic fins avuy nostre ALMANACH.

Consta de 160 planas en 4.^{rt} ab unas bonicas cobertas á dos tintas, ab profusió de grabats y un text escullit y variat.

Publica també la traducció oficial al catalá de la carta que dirigió Don Carlos fa poch al general Moore sobre 'ls assumptos de Catalunya.

Text: de Pepet de las Peras. — E. D. y P. — Riap. — L'Aucell de Vich. — Trenca C. trills. — Francisco de P. Bertrán. — Boy. — Baldiri. — Alfons Veray. — Manel Roger de Lluria. — Pep Florenci. — E. — P. Colomer. — R. — Valcarlos. — A. O. M. — Il Mestro Titas. — J. Negret y Cases. — L'Aucell d'Olot. — Manel Causanilles. — Vanajiza. — Lo Mestre Vell. — Joan Gispert. — M. M. y C. — Doloretas de Manresa. — Un intern del Seminari de Toledo. — X. — Joan M. Roma. — Ricart N. — A. — Pepet Guip y Miguel de Reguer.

Grabats: de Ribó. — Jutglar. — Masini. — Trenca Cetrills. — Vila y Carrera: ab treballs satírichs vinyetas, il·lustració d'articles, reproduccions de las medallás creadas en la passada guerra carlista, y dels principals monuments y palauis de la próxima Exposició Universal de París de 1900.

Forma un elegant tomo y costa sols **2 ralets**.

De venda en casa de nostres corresponsals y en los kioscos de la Rambla.